

PART 1 “CREAR MEMORIAS FALSAS”

Elisabeth Loftus, al seu article “Crear memòries falses” ens informa de la facilitat que podem tenir les persones per crear-nos records no viscuts i recordar fets inexistents a les nostres vides si ens veiem suggestionats pels altres (com psicoterapeutes o psiquiatres en aquest cas) o ens deixem dur pels imaginaris no comprovats. Aquests fets, esdevenen quan un combina la seva memòria amb la suggestió que exerceixen altres persones i ho exemplifica amb 4 casos molt clarificadors.

Si tenim en conte, que la memòria és un procés constant i dinàmic, on la percepció i l’atenció juguen un paper bidireccional a l’hora de recordar, entenem que diferents persones que hagin viscut una mateixa situació, tinguin records i vivències que poc tenen a veure, com s’explica a l’article, amb la percepció d’un dia de platja feliç per uns i un dia tortuós per algun membre suggestionat amb la por. Com diu D.L. Schacter (1996), *“Ara sabem amb certesa que no arxivem instantànies objectives dels esdeveniments del passat, sinó que captem el significat, el sentit i les emocions a les quals aquestes experiències es van associar llavors (...) els records són registres de com hem viscut aquests esdeveniments, no rèpliques dels esdeveniments en si.”* Llavors, podem dir que la memòria no és una còpia exacta de l’informació captada, sinó que construeix i elabora informació partint dels seus coneixements, recordant només lo essencial del que va inferir en aquell moment, d’acord amb el seu coneixement previ. La memòria pot ser distorsionada, per això podem dir que és vulnerable a variables internes i externes.

La possibilitat de la creació de memòries falses, esdevé de que la recuperació dels records depèn de que es realitzin adequadament les tres fases per les que ha de passar el sistema de memòria per l’obtenció d’un record: la fase de codificació, retenció i recuperació. A més, el grau d’èxit de la recuperació es determina pel grau de disponibilitat i d’accessibilitat de l’informació (Tulving i Pearlstone) en tot acte de memòria hi ha un interval temporal entre el moment que alguna cosa va ocórrer i que va ser percebut (fase de codificació) i el moment en què hem de recordar (fase de recuperació). L’èxit del procés de memòria depèn del funcionament correcte de les seves tres fases (codificació, retenció i recuperació). Per que això es dugui a terme, intervenen una sèrie de factors a l’hora de recuperar l’informació: el subjecte,

les activitats o estratègies utilitzades, el context de recepció i recuperació, les variables temporals, el tipus d'informació que s'ha d'emmagatzemar, les característiques de la recuperació de la prova de record.

Un factor important a tenir en compte, són les característiques del subjecte receptor (capacitat, edat, habilitat, coneixement, trets de personalitat...), i el seu estat emocional (tendència a la tristesa, ansietat...) ja que hi ha gent més influenciable que altre, i el context en el que està en el moment de la recuperació del record, així com també les estratègies utilitzades per la recuperació de la memòria. Als casos descrits a l'article, podem pensar que els subjectes tenien trets de personalitat que els feien més vulnerables a la creació de falsos records, un estat emocional inestable, ja que alguna dificultat tenen per acudir a la consulta d'un psiquiatra i que aquest context, afavoria la recerca d'una explicació fos la que fos per justificar el motiu pel que tenien dificultats a la seva vida. El fet d'estar amb mans d'un professional facilita que el subjecte doni per vàlid el que sorgeix en un espai com és la consulta d'un psiquiatra, i no es qüestionin i a més, podem afegir la falta de coneixement de les pacients de com funciona la memòria, ja que és possible que s'interpreti aquesta com un magatzem de records al que un ha d'accedir, i no com un procés que inclou l'elaboració i construcció d'informació, i en alguns casos, com el de Beth Rutherford, també podem pensar que l'edat juga un paper important, on el desconeixement, l'inexperiència, els estereotips, expectatives i la ingenuïtat que acompanyen a una noia de 22 anys, faciliten que l'informació es doni per vàlida. Un altre factor que explicaria això seria la variable temporal, el fet de que el que suposadament el que es recorda pertany a períodes llunyans de la persona que ho recorda, deduïnt que existeix la possibilitat de l'oblit (pèrdua d'informació, dificultats per recuperar-la) per un fet que la persona viu com a traumàtic, facilita que en mans d'un professional la persona cregui qualsevol cosa que surti sense contrastar-ho. Tots aquests factors, més les condicions físiques (temps, distància i lluminació), i les característiques dels esdeveniments (violents o no) explicarien com és possible que la gent adquireixi memòries falses i elaborades i estigui convençuda d'elles. Els estudis realitzats per investigadors com Kosslyn sobre rotació mental, ens demostren que hi ha una gran similitud entre les imatges mentals i les imatges reals que percebem justificant així la facilitat que hi ha entre equivocar-se entre la percepció i la manipulació en memòria d'imatge visuals.

Després de llegir l' article i conèixer un poc més el funcionament memorístic, puc dir que baix el meu punt de vista, la memòria no hauria de tenir tanta rellevància en els testimoniatges, ja que gràcies a l' article i al que hem estudiat als mòduls, podem dir que és massa vulnerable. Segons Garzón i Seoane, el subjecte no registra passivament la informació, no és un mer receptor, sinó que l'elabora segons els seus coneixements previs: *el subjecte que aprèn és un processador actiu d'informació*. Es produeix un èmfasi en els processos interns, per tant, pens que a nivell del sistema judicial s' hauria d' assegurar com a mínim que les declaracions fetes tinguessin les característiques d' un bon record, un bon record ha de tenir les següents condicions: Que el material sigui codificat significativament, fent servir el coneixement preexistent, Que el procés doni claus de recuperació a alguna estructura "construïda" "elaborada" o "organitzada" sobre un coneixement existent i Que el procés progressivament es torni més ràpid amb la pràctica i més, valorar el grau d' activació emocional del testimoni, ja que confereix més fiabilitat. Tot el que no assegurí aquestes condicions es dubtós, i encara així, es dubtós, per tant, el sistema judicial hauria de comptar amb professionals(perits psicòlegs) que asseguressin que els records de les persones que declaren siguin mínimament fidedignes. La memòria es veu influenciada per molts de factors que fan que el subjecte visqui la realitat d' una determinada forma que a nivell de processament d' informació esdevé en cert falsejament d' aquesta, com hem vist a l' exemple de la platja a l' article, i a més, com diu l' experiment de Loftus i Palmer(1974), l' informació postesdeveniment introduïda subtilment pot alterar el testimoniatge de les persones, per tant, es important tenir en compte les semblances del discurs de les persones sabent que possiblement tota informació té un cert nivell de distorsió i contrastar empíricament el que es comprovable del discurs.

En conclusió, és important la contrastació del record acompanyat de proves objectives que recolzin el discurs manifestat pel testimoniatge de la persona, ja que només els records dels fets succeïts, son tan susceptibles de la distorsió que no assegurin una veracitat.

PART 2: CLIVE WEARING, L'HOME AMB 7 SEGONS DE MEMÒRIA

Clive, es considerat uns dels casos més greus d' amnèsia del mon, a causa d' una amnèsia orgànica produïda per una encefalitis, Clive sofreix d' amnèsia anterògrada (incapacitat per recordar fet ocorreguts després de l' aparició de l' agent causant). I encara que al vídeo, es veu com Clive recorda al seu fill però petit, també sofreix d'

amnèsia retrògrada (incapacitat per recordar fets ocorreguts abans de l'agent causant), ja que per exemple, la seva dona, el dur a una sala de concerts on ell havia tocat fa anys enrera, quan estava sa i tampoc ho recorda. Aquests fets, ens demostren que Clive té la memòria molt afectada, es per això que només té 7 segons de memòria, poques persones, son tan conscients de l'importància que té la memòria al seu comportament com ho és la família de Clive, per ell, cada dia és començar de zero, ni la percepció, tal com l'entendem ara, ni el llenguatge, ni l'aprenentatge, ni cap procés és possible.

Al cas de Clive, podem observar com la memòria sensorial es manté intacta, ja que es capaç de retenir durant un espai molt breu de temps els estímuls sensorials que rep tant a nivell visual (memòria icònica) com a nivell auditiu (memòria ecòica), i això es totalment perceptible al vídeo, ja que a nivell de memòria ecòica, quan la dona li diu que treballa de relacions públiques ell processa l'informació el temps suficient com per donar-li una resposta coherent *“una feina estimulants, variada i poc rutinària, suposo”* i a nivell de memòria icònica, ell veu menjar i sap que ho és, per tant, podem dir que la seva percepció no es veu afectada. Pel que fa a la memòria del treball, podem dir que el llaç fonològic no es veu afectat, ja que Clive es capaç de retenir l'informació basada en els còdigs fonològics del llenguatge i es capaç de comprendre el que li diuen, el que llegeix i respondre amb coherència, la dificultat està en que no ho recorda més enllà de 7 segons. Pel que fa a l'altre component de la memòria del treball que és l'agenda visuoespacial, també podem dir que es manté en un bon estat, ja que es capaç de traduir els components visuals i espacials de l'informació, el tema es que no els retén més de 7 segons. Si l'agenda visuoespacial està afectada no podria orientar-se dins l'espai en el que està. Al documental, sorgeix un moment on la dona li planteja si saben on són, això podria ser entès des de l'agenda visuoespacial que ell no s'orienta be, però el tema no és que no s'orienta, sinó que passat 7 segons no recorda on està, per tant no pot orientar-se, quan la dona li demana si ell ha estat en aquella ciutat abans i ell diu que si, quan el fill era petit, ens demostra que es capaç de ubicar el lloc durant 7 segons, el temps que li dura la memòria. Pel que fa a l'executiu central, a la memòria del treball, podem dir que les funcions cognitives d'aquest executiu central no es veuen alterades. El magatzem, (Clive es capaç de mantenir durant uns quants segons certa informació), processament, Clive es capaç de realitzar certes tasques a l'hora com parlar i menjar quan estan al restaurant, comparar informació i activar un programa motor. I també es capaç de activar certa informació de la memòria a llarg termini, com records d'abans de

que tingués l'encefalitis i mostra la necessitat que tenim de mantenir algun registre sobre els exemples que està portant per evitar la repetició com fa apuntant una i altre vegada la hora que escriu al diària i els senyals que deixa per saber que es seu quan ho torna a mirar i no s' ho pot creure. El que es veu afectat és el procés de recuperació de l' informació.

El tipus de memòria que podem assegurar que es veu afectat al cas de Clive, es la memòria a llarg termini, que s' encarrega de mantenir tota aquella informació que té certa estabilitat i persistència en el nostre sistema cognitiu. Conté tota l' informació que es pot recuperar a partir dels minuts i Clive només pot recuperar l' informació durant 7 segons. Clive té afectada la memòria declarativa, ja que aquest tipus de memòria permet accedir directament a l' informació conscient que es susceptible de l' expressió verbal, Clive, no és capaç tan sols d' enumerar quan de fills te, ni els seus noms. La memòria semàntica, també es veu afectada perquè pot recordar certs fets o dates, com que va anar al poble on te la casa amb la dona fa anys però no pot ubicar com i quan va realitzar aquest aprenentatge. La memòria episòdica, es veu certament alterada, ja que si recorda a la dona i algunes situacions, però d' altres que no (no recorda la filla, ni que va fer un concert a l' església que el du la dona, però sí que es músic i molta part dels records anteriors a patir l'encefalitis). Com Clive no pot recuperar l' informació no recorda el seu darrer aniversari o que el fill ha anat a dinar al cap d' un moment. La part de la memòria autobiogràfica de la memòria episòdica es conserva en certa mesura, ja que si recorda fets d' abans de tenir l'encefalitis. Per tant, i com deia al principi, els processos psicològics que es veuen afectats son l' atenció, l' aprenentatge... per ell cada 7 segons es començar de zero des de que va tenir l'encefalitis, pel que a vegades ell es posa ansiós i agressiu, degut a la seva incapacitat d' entendre el que li passa. No pot modificar la seva conducta, ni adaptar-se a l' entorn canviant, ni tan sols sortir al carrer perquè es perd, ni viure sòl, és totalment dependent i no es pot adaptar a l' entorn. Tampoc poc recuperar coneixements per afrontar situacions noves, per ell, totes les situacions son sempre noves des de l'encefalitis. Clive no és capaç de recordar, té pèrdua d' informació o el que nosaltres diríem "oblit" al no poder recuperar l' informació.

En conclusió, el cas de Clive reflexa clarament el que deia Ruiz Vargas "Un consisteix amb la seva memòria" ja que gràcies a n' aquesta sabem qui som i la nostra vida adquireix continuïtat i l' angoixa de Clive esdevé de veure que no sap qui és ni es conscient de la continuïtat de la seva vida.